

OPIS ISTOTNYCH ZAGADNIENÍ DLA KOMISJI EGZAMINACYJNEJ DO
ZADANIA Z ZAKRESU PRAWA CYWILNEGO
(EGZAMIN RADCOWSKI – 26 KWIETNIA 2023 r.)

Zdaniem zespołu do przygotowania zadań na egzamin radcowski, w stanie faktycznym sprawy uzasadnione jest wniesienie apelacji w imieniu powoda Adama Nowaka.

1. Wyrok powinien być zaskarżony w części, w której Sąd oddalił powództwo w zakresie żądania zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda:
 - a) pkt 2 wyroku – co do kwoty 6 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot:
 - 4 500 zł od dnia 10 sierpnia 2021 r. do dnia zapłaty,
 - 1 500 zł od dnia 17 września 2021 r. do dnia zapłaty,oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 1 500 zł od dnia 10 sierpnia 2021 r. do dnia 5 marca 2023 r.,
 - b) pkt 3 wyroku – co do kosztów procesu.

Jeżeli chodzi o koszty najmu pojazdu zastępczego, zasadne jest zaskarżenie wyroku co do kwoty 1 250 zł z tytułu 5 dób najmu, jako technologicznie uzasadnionego okresu naprawy uszkodzonego pojazdu, co jednoznacznie wynika z niekwestionowanej opinii biegłego Jakuba Wolnego (zob. wyrok SN z dnia 5 listopada 2004 r., II CK 494/03; zob. też uchwałę SN z dnia 15 lutego 2019 r., III CZP 84/18 i powołane tam orzecznictwo), a średnia stawka rynkowa wynosiła 250 zł brutto (co również wynika z tej opinii). Zaskarżenie wyroku co do kosztów najmu pojazdu zastępczego w pozostałej części nie byłoby zgodne z interesem klienta jako sprzeczne z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, skoro z zeznań samego powoda wynika, że pojazd został oddany do naprawy w poniedziałek i był gotowy do odbioru w piątek, a do odbioru w tym dniu nie doszło z przyczyn leżących wyłącznie po stronie powoda.

2. Wartość przedmiotu zaskarżenia powinna obejmować:
 - a) odszkodowanie w wysokości 4 500 zł z tytułu kosztów naprawy pojazdu marki Audi A4 o nr rej. WR1111A,
 - b) odszkodowanie w wysokości 1 250 zł z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego,
 - c) odszkodowanie w wysokości 250 zł z tytułu kosztów prywatnej ekspertyzy rzeczoznawczej,
 - d) ustawowe odsetki za opóźnienie od kwoty 1 500 zł od dnia 10 sierpnia 2021 r. do dnia 5 marca 2023 r., co stanowi kwotę 235,50 zł (liczonych na podstawie art. 481 § 2 k.c., przy założeniu w zadaniu, że w całym tym okresie stopa referencyjna NBP wynosiła 4,5% w skali roku),
co daje łączną kwotę 6 235,50 zł, a więc wartość przedmiotu sporu to kwota 6 236 zł (art. 126¹ § 3 k.p.c.).
3. Zdający powinien podnieść zarzuty naruszenia przez sąd następujących przepisów prawa procesowego, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy:

- a) art. 233 § 1 i art. 231 k.p.c. poprzez błędne uznanie, że pojazd sprowadzony z zagranicy był pojazdem powypadkowym; sąd ustalił podstawę domniemania faktycznego w oparciu o niepełny (wybiórczy) materiał dowodowy, biorąc pod uwagę jedynie fakt sprowadzenia pojazdu z zagranicy, a pomijając zeznania powoda co do stanu tego pojazdu, a w konsekwencji wyciągnął nieprawidłowy wniosek co do tego stanu;
- b) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez wadliwą ocenę części przeprowadzonych dowodów:
- poprzez pominięcie ustaleń opinii biegłego Jakuba Wolnego, że zastosowanie części jakości „Q” i „P/PJ” nie przywróci pojazdu do stanu sprzed szkody, że nie ma podstaw do stosowania potrąceń z tytułu poprzednich napraw i brak jest informacji, aby uszkodzone w kolizji części nie były częściami oryginalnymi,
 - sąd nieprawidłowo ocenił jako niewiarygodne zeznania powoda co do bezwypadkowości pojazdu i jakości części w pojeździe w chwili zdarzenia, tylko na podstawie tego, że jest bezpośrednio zainteresowany wynikiem sprawy,
 - sąd wyprowadził z zeznań powoda wnioski, które z tych zeznań nie wynikają, a mianowicie, że dokonana przez niego naprawa za kwotę 4 000 zł doprowadziła do przywrócenia pojazdu do stanu sprzed szkody, chociaż powód zeznał, że pojazd po naprawie był technicznie sprawny, ale do naprawy użyto części innej jakości, niż przed zdarzeniem (techniczna sprawność pojazdu nie oznacza przywrócenia go do stanu sprzed szkody);
- c) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez wadliwą ocenę zeznań powoda, a w konsekwencji nieprawidłowe ustalenie stanu faktycznego w zakresie możliwości korzystania przez powoda z samochodu marki Kia, który zgodnie z rzeczywistym stanem faktycznym jego żona wykorzystywała do prowadzenia działalności gospodarczej.
4. Zdający powinien podnieść zarzuty naruszenia przez sąd następujących przepisów prawa materialnego:
- a) art. 361 § 2 w zw. z art. 363 § 1 i 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że naprawa pojazdu przy użyciu części o jakości „Q” i „P/PJ” pozwoli na przywrócenie pojazdu do stanu sprzed szkody, a wartość poniesionej szkody uzależniona jest od tego, czy poszkodowany naprawił pojazd, podczas gdy prawidłowa interpretacja tych przepisów w okolicznościach sprawy wskazuje, że to właśnie zastosowanie części oryginalnych o jakości „O” pozwoli na pełne przywrócenie pojazdu do stanu sprzed szkody, a okoliczność, czy pojazd został naprawiony, czy nie, jest irrelevantna z punktu widzenia obowiązku naprawienia szkody. Konsekwencją powyższej błędnej wykładni prawa materialnego było niewłaściwe ustalenie wysokości powstałej szkody.
- Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, poszkodowany może skonstruować żądanie jako zwrot wydatków faktycznie poniesionych na naprawę pojazdu lub jako równowartość kosztów, których poniesienie przywróci pojazd do stanu sprzed powstania szkody (postanowienie SN z dnia 7 grudnia 2018 r., III CZP 51/18). Powód, zgodnie z art. 363 § 1 k.c. dokonał wyboru sposobu naprawienia szkody poprzez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej.

Ponadto utrwalony jest pogląd, iż powstanie roszczenia z tytułu kosztów przywrócenia pojazdu do stanu pierwotnego, a tym samym zakres odszkodowania, nie zależą od tego, czy poszkodowany dokonał restytucji i czy w ogóle ma taki zamiar, czy dokona prowizorycznej naprawy, czy też wydatkuje odszkodowanie na zupełnie inne cele. Uwzględnia się przy tym, że dokonanie naprawy sposobem gospodarczym, w niepełnym zakresie lub przy użyciu części niższej jakości, nie powoduje naprawienia szkody w całości (zob. uchwały SN: z dnia 15 listopada 2001 r., III CZP 68/01; z dnia 13 czerwca 2013 r., III CZP 32/03, i z dnia 24 sierpnia 2017 r., III CZP 20/17; postanowienie SN z dnia 7 grudnia 2018 r., III CZP 51/18; uchwałę składu siedmiu sędziów SN z dnia 12 kwietnia 2012 r., III CZP 80/11); odosobniony, niezgodny ze zdecydowaną dominującą linią orzecniczą Sądu Najwyższego, pogląd na temat szkody w sytuacji naprawienia pojazdu został wyrażony w wyroku SN z dnia 8 grudnia 2022 r., II CSKP 726/22 i powołanie się na ten pogląd byłoby działaniem sprzecznym z interesem klienta, na rzecz którego ma działać radca prawny;

- b) art. 361 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że koszty prywatnej ekspertyzy nie pozostawały w adekwatnym związku ze szkodą, podczas gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu wskazuje, że ich poniesienie było obiektywnie uzasadnione i konieczne. Skoro odszkodowanie przyznane przez ubezpieczyciela na etapie postępowania likwidacyjnego nie wyrównało całości szkody w majątku poszkodowanego, oznacza to, że ubezpieczyciel nienależycie wykonał swój obowiązek wynikający z umowy OC. Powyższe doprowadziło do konieczności i celowości poniesienia wydatku na prywatną opinię rzeczoznawcy, która była niezbędna do ustalenia rzeczywistej wysokości szkody (zob. uchwały składu siedmiu sędziów SN: z dnia 29 maja 2019 r., III CZP 68/18, i z dnia 2 września 2019 r., III CZP 99/18);
- c) art. 361 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że koszty najmu pojazdu zastępczego nie były celowe i niezbędne, a w konsekwencji nie pozostawały w adekwatnym związku ze szkodą, podczas gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu wskazuje, że ich poniesienie było obiektywnie uzasadnione i konieczne. Roszczenie z tytułu najmu pojazdu zastępczego nie jest uzależnione od wykorzystywania pojazdu do prowadzenia działalności gospodarczej, czy też posiadania przez poszkodowanego dostępu do komunikacji publicznej (uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 17 listopada 2011 r., III CZP 5/11). W tym kontekście bez znaczenia pozostaje, że żona powoda była w posiadaniu innego pojazdu, tym bardziej, że wykorzystywała go do prowadzenia działalności gospodarczej. Sporadyczne podwożenie powoda do pracy przez kolegę, jego autem, również nie może zostać uznane jako możliwość stałego korzystania z innego pojazdu;
- d) art. 361 § 2 w zw. z art. 6 k.c. poprzez ich błędną wykładnię, polegającą na obciążeniu powoda ciężarem dowodu w zakresie zarówno braku uszkodzeń istniejących przed zdarzeniem i zamontowania (przed zdarzeniem) w pojeździe oryginalnych części, jak również braku wzrostu wartości pojazdu wskutek zastosowania oryginalnych części, podczas gdy to na pozwanym ciążył obowiązek wykazania, że przed zdarzeniem pojazd był naprawiany przy użyciu nieoryginalnych części, a zastosowanie części oryginalnych doprowadziłoby do bezpodstawnego wzbogacenia powoda. Ciężar

udowodnienia wzrostu wartości pojazdu w porównaniu ze stanem sprzed szkody obciąża wyłącznie zakład ubezpieczeń (uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów SN z dnia 12 kwietnia 2012 r., III CZP 80/11). Tym samym, to pozwany winien wykazać, że zastosowanie oryginalnych części doprowadziłoby do bezpodstawnego wzbogacenia powoda. Sąd zatem błędnie przerzucił ciężar dowodu z pozwanego na powoda. Z kolei strona pozwana w toku procesu nie wykazała, że w pojeździe przed zdarzeniem były zamontowane inne części niż oryginalne;

- e) art. 481 § 1 i 2 w zw. z art. 817 § 1 k.c. (ewentualnie w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych), poprzez ich błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że odsetki od odszkodowania należy zasądzić od daty wyrokowania, podczas gdy jest to świadczenie pieniężne, które winno zostać spełnione przez zakład ubezpieczeń w terminie 30 dni od dnia zgłoszenia tego roszczenia, a pozwany nie wykazał, aby spełnienie świadczenia w tym terminie nie było możliwe (zaszedł wyjątek wskazany w ustawie).
5. Wniosek apelacyjny powinien zostać sformułowany jako wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 6 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot:
- 4 500 zł od dnia 10 sierpnia 2021 r. do dnia zapłaty,
 - 1 500 zł od dnia 17 września 2021 r. do dnia zapłaty,
- oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 1 500 zł od dnia 10 sierpnia 2021 r. do dnia 5 marca 2023 r., a także kosztów procesu za obie instancje.